

۲۱۲۲۴۰/۱
۲۰۰۹

راز جهش اقتصادی

(هنر هم‌پایی)

پروفسور کئون لی

ترجمین:

ایرانیم سوزچی کاشانی

علی بابایی ره‌ره قاسمی

«نسخه ویژه سیاست‌گذاران و مدیران»

(با متنی بسیار روان)

مؤسسه خدمات فرهنگی رسا

سرشناسه	لی، کنون، ۱۹۶۰ - م. Lee, Keun
عنوان و نام پدیدآور	راز جهش اقتصادی (هتر هم‌پایی) ... / کنون لی؛ مترجمین ابراهیم سوزنجی کاشانی، علی بابایی، زهره قاسمی.
مشخصات نشر	تهران: رسا، ۱۳۹۹.
شابک	978-964-317-994-6
یادداشت	وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.
یادداشت	عنوان اصلی: The art of economic catch-up: barriers, detours and leapfrogging in innovation systems, 2019
موضوع	نوآوری - کشورهای در حال رشد
موضوع	Technological innovations-Developing countries
موضوع	رشد درون‌زا (اقتصاد) - کشورهای در حال رشد
موضوع	Endogenous growth (Economics)-Developing countries
شناسه افزوده	سوزنجی کاشانی، ابراهیم، ۱۳۵۹ - ، مترجم.
شناسه افزوده	ابایی، علی، ۱۳۶۲ - ، مترجم.
شناسه افزوده	قاسمی، زهره، ۱۳۶۷ - ، مترجم.
رده‌بندی کنگر	HC رده‌بندی دیویی: ۳۳۸/۹۰۰۹۱۷۲۴ شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۰۴۵۱۳

بی‌پایان حقه‌ی دیگران احترام بگذاریم

دوست عزیز، این کتاب حاصل دیرینه‌ترین چندین ساله مؤلف، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه راپدیدآورنده کاری غیراخلاقی، غیرقانونی و غیرشرعی و کسب درآمد از استرینج دیگران است. این عمل نادرست در زندگی پیامدهای ناگواری دارد و موجب رواج بوابستگی در جامعه و ایجاد محیطی ناسالم برای خود و فرزندان آن می‌گردد.

مؤسسه خدمات فرهنگی رسا

تلفن: ۴۵-۸۸۸۳۴۸۴۴ فاکس: ۸۸۸۳۸۱۲۵ WWW.RASABOOKS.IR

عنوان: راز جهش اقتصادی - نویسنده: کنون لی

مترجمین: ابراهیم سوزنجی کاشانی؛ علی بابایی؛ زهره قاسمی

چاپ اول: ۱۳۹۹ - تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است.

مرکز توزیع: پخش رسا - تلفن: ۶۶۹۰۷۷۱۰ و ۶۶۹۰۷۷۱۲

قیمت: ۴۸۰۰۰ تومان

سخن ناشر

در راستای مسئولیت اجتماعی و اخلاقی مرتبط با نشر کتاب و رعایت حقوق مخاطبین عزیز، انتشارات رسا پایبندی خود را به اصول زیر اعلام می‌دارد:

۱. به هنگام ثبت کتاب در آرشیو کتابخانه ملی و دریافت فیبای کتاب، در صورتی که کتاب پیش از آن توسط ناشر دیگری منتشر و یا ثبت شده باشد، اطلاعات آن در فیبای دریافتی درج می‌گردد. ما به خاطر بهره‌مندی از مزایای نخستین ناشر، آن اطلاعات را هرگز از فیبای کتاب حذف نمی‌کنیم.

۲. ما متعهدیم که با احترام به حقوق مخاطبین، همه کتاب‌های منتشره خود را حتی‌الامکان بدون غلط‌های املائی، ویراستاری شده و در صورت ترجمه، پس از مطابقت با متن اصلی و با کفایت منتشر کنیم.

۳. ما متعهدیم که برای حمایت از ناشران محاف به مخاطبین و پرهیز از گران‌فروشی، از کتاب‌سازی (از دی‌آر بی‌مور) صرف‌نهادیم. کتاب و سودجویی از آن برای درج بهای بیشتر (خودداری کنیم).

۴. ما متعهدیم که آنچه به عنوان تیراژ کتاب و دفعات چاپ و به‌ویژه نام و سمت پدیدآورنده و مترجم، در روی جلد و یا در صفحه شناسنامه درج می‌گردد، مطابق با واقعیت باشد.

۵. ما متعهدیم که کتاب‌های منتشره توسط ما اقتباسی از کتب و سایر دیگران نباشد و نیز در مورد متون ارائه شده برای نشر، امانتدار باشیم.

۶. ما متعهدیم که در عناوین ترجمه شده، نسبت به اصالت عنوان کتاب و سبک نگارش روی جلد، به ناشر اصلی وفادار بوده و در صورت تغییر عنوان، تصویر و یا عنوان اصلی را نیز برای آگاهی مخاطبین محترم، درج نماییم.

۷. و در نهایت، تلاش ما بر آن است که در وضعیت فعلی اقتصاد کشور، بهای کتاب را با توجه به سطح معیشت مخاطبین محترم و امکان ادامه کار ناشر، تعیین کنیم.

لطفاً شما دوست عزیز نیز با ابراز بازخورد خود از کتاب‌ها به ناشران آنها و ارائه پیشنهادات‌تان، ما را در تلاش برای ارتقاء فرهنگ جامعه و بهبود فضای نشر کشور، یار و همراه باشید.

فهرست مطالب

۱۱		بخش درآمد
۱۳		پیشگفتار
۱۹		فصل ۱ کلیات بخش اقتصادی
۱-۱	گذار کشورهای دارای درآمد متوسط به مرحله درآمد بالا؛ دو شکست و یک مانع	۲۲
۲-۱	سه مسیر میانبر برای غلبه بر شکست توانمندی	۲۵
۳-۱	یک مسیر میانبر برای غلبه بر شکست اندازه	۲۹
۴-۱	پرواز با یک بالن، وقتی نردبان‌ها افتاد است	۳۱
۵-۱	سه پارادوکس ذاتی در فرایند هم‌پایی اقتصادی	۳۳
فصل ۲- رشد اقتصادی و سازوکارهای متفاوت پیش روی ملا غنی و فقیر؛ راه‌باریکه‌ای که همچنان باقی مانده است	۳۷	
۱-۲	چرایی ایجاد تله درآمد متوسط؛ نوآوری به عنوان راه‌حل کلیدی	۳۸
۲-۲	دو بُعد نوآوری: «علم» در مقابل «فناوری»	۴۱
۳-۲	دو شکست و یک مانع پیش روی گذار کشورهای دارای درآمد متوسط به مرحله درآمد بالا	۴۶

- ۴-۲ تنها مسیر پیش رو: ضرورت طی کردن «یک مسیر جدید» یا طی کردن «یک مسیر میانبر جهش گونه (نظیر یک جهش بزرگ)» ۵۴

فصل ۳- چند راه برای ایجاد توانمندی نوآوری؛ و سه مسیر میانبر ۵۹

- ۱-۳ چند راه برای توسعه توانمندی نوآوری ۵۹
- ۲-۳ مسیر میانبر اول: به کارگیری سیستم متفاوت حفاظت از مالکیت فکری ۶۵
- ۳-۳ مسیر میانبر دوم: آغاز حرکت از فناوری‌های با چرخه عمر کوتاه و سپس حرکت به سوی فناوری‌های با چرخه عمر بلند ۶۹
- ۴-۳ مسیر میانبر سوم: اتصال به زنجیره‌های ارزش جهانی؛ ابتدا زیاد، سپس کم، و دوباره زیاد ۷۵

فصل ۴- مسیر میانبر «توسعه بنگاه‌های بزرگ» و سپس اتصال بنگاه‌های کوچک و متوسط به آنها ۸۳

- ۱-۴ چگونگی ایجاد بنگاه‌های کوچک و متوسط و رفقه بانی ۹۰
- ۲-۴ یک مسیر میانبر رشد برای بنگاه‌های کشورهای در حال توسعه ۹۵

فصل ۵- پرواز با یک بالن، وقتی نردبان‌ها افتاده است ۱۰۱

- ۱-۵ ظهور پنجره‌های فرصت و تغییر رهبری صنعت در شش صنعت مهم ۱۰۶

- ۲-۵ دستیابی به توانمندی، شرط لازم «جهش بزرگ» ۱۱۱
- ۳-۵ تله چسبیدن به گذشته ۱۱۴
- ۴-۵ نقش نظام نوآوری در تغییر رهبری صنایع ۱۱۵
- ۵-۵ جهش بزرگ بعدی: چین و هند ۱۱۷

فصل ۶- هنر هم‌پایی در یک نگاه ۱۲۵

۱-۶ دیدگاه انسان‌محور به توسعه اقتصادی ۱۲۵

۲-۶ از مسیرهای میانبر تا جهش بزرگ ۱۲۶

۳-۶ بازگشایی دو جعبه سیاه در تنوری اقتصاد هم‌پایی ۱۲۸

فصل ۷- تمرین هنر هم‌پایی ۱۳۵

۱-۷ جهش بزرگ برای توسعه پایدار ۱۳۵

۲-۷ آفریقا ۱۳۸

۳-۷ آمریکای لاتین ۱۴۷

۴-۷ انقلاب صنعتی هارم ۱۵۲

۵-۷ امکان‌پذیری اتخاذ ساس‌های صنعتی، تحت نظام سازمان تجارت

جهانی (WTO) ۱۵۴

منابع ۱۵۹

پیش درآمد

کتاب پیش رو که تحقیق ارزشمند پروفیسور کنون لی در راستای کمک به کشورهای در حال توسعه برای دستیابی به جایگاهی متناسب، در حد کشورهای پیشرفته و با درآمد بالا است، اگر چه در واقعیت کنونی همچون نوش دارویی به نظر می‌رسد که می‌تواند اقتصاد کشور عزیزان ایران را از تنگنایی که گرفتار شده است، برهاند، اما باید توجه داشت که هرچند توصیه‌های ارزشمند نویسنده بر اساس یافته‌های او از چگونگی پیشرفت کشورهای مانند کره جنوبی، تایوان و چین صورت پذیرفته که علی‌القاعده می‌تواند الگویی برای ایران فعلی باشد، ولی به نظر می‌رسد که چند عاملی بازدارنده در ایران، در شرایط کنونی جامعه ما، حداقل بر مبنای اقتصاد و رشد دارد که اگر به آنها پرداخته نشود، نسخه درمان پیش رو نمی‌تواند تأثیر چندانی بر وضع اقتصادی کشور داشته باشد.

نخستین عامل مهم، نگرش برخی از مسئولین و تأثیرگذاران بر سیاست‌گذاری اقتصادی است که از همان سال‌های نخستین پس از انقلاب، چه‌ای رشد اقتصادی کشور از طریق بیشتر تجارت بوده‌اند تا تولید. نظری کوتاه به سخنان و تخصص و تجربیات سکان‌داران اقتصاد کشور، چه در سمت مشاوران اقتصادی دولت‌های پس از انقلاب (جز دوره‌ای کوتاه که آقای عالی‌نسب مشاور اقتصادی دولت بودند) و یا در جایگاه مسئولین اطاق بازرگانی بخش خصوصی که علی‌القاعده باید یک تولیدگر می‌بود تا یک تجارت‌پیش، خود بیانگر این دیدگاه حاکم بر اقتصاد کشور است که از نظر مسئولین سیاست‌گذاری اقتصادی، ایران باید به راهی برود که به عنوان مثال کشور امارات برگزیده است، نه کره جنوبی و چین.

اما عامل دوم بازدارنده در الگوگیری از کشورهایی همچون کره جنوبی و چین و حتی مالزی، که به نظر می‌رسد قدرت بازدارندگی آن در عرصه بهبود وضع اقتصادی کشور، برآمده و بالیده از همان نگرش یاد شده تجارت به جای تولید است، فساد است که

پرونده‌های مطرح و موجود در قوه قضائیه از دیرباز تا کنون شاهد مثال آن در عرصه اقتصاد کشور است. البته آنچه مطرح است و رسانه‌ای می‌شود، تنها موارد کشف شده است و به تعبیری تنها قله‌های مشهود فساد در کشور است و دامنه‌های آن که سطحی گسترده‌تر و پنهان دارد، متأسفانه از چنان گستره‌ای و قدرتی برخوردار است که عرصه را بر تولیدگران نوپا و به‌ویژه خلاقان و نوآوران در این عرصه - و در نهایت، بر هر گونه نوآوری و خلاقیت که از نظر نویسندگان این کتاب می‌تواند یکی از فرصت‌های پیش رو باشد - تنگ کرده است.

رای درک قدرت نگرش یاد شده و نیز فساد متأثر از آن، کافی است تحقیقی در مورد تفاوت تعداد مجوزهای که برای تولید از وزارت‌های مربوطه اخذ شده و تعدادی از آنها که به محصول رسیده، صورت پذیرد تا علل ناکامی آنها و تهدیداتی که احتمالاً از سوی منتفعین از واردات همگام با محصول موجب تعطیلی کارگاه‌ها و یا بازدارندگی از تولید شده است، فاش گردد. هرچند که موارد یاد شده از جنبه تحقیقی، به یقین هرگز شامل موارد گزارش نشده نیز نخواهد بود.

و اما سومین عامل که آن هم رشدیافته بر همان نگرش تجارت به جای تولید است، قاچاق کالا است که متأسفانه در نبود قانون حمایت از تولیدکننده و وجود الزامات دست‌وپاگیر سخت‌گیرانه برای تولیدگران، از قوانین بین‌المللی حمایتی گرفته تا ضوابط ثبت اختراعات و اکتشافات و نیز اخذ مجوز تولید از مراجع ذیصلاح، شاهد آمار رو به رشد سالانه آن در کشور هستیم. در نهایت، اینها همه و همه عواملی هستند که مانع از هر فرد خدمت‌گزاری به اقتصاد کشور را از طریق نوآوری و خلاقیت و تولید، چارچاس و ناامیدی می‌سازد. امید که با مطالعه این کتاب توسط مسئولین محترم و پرداختن به موارد یاد شده و رفع موانع، زمینه شکوفایی کشور در عرصه اقتصادی و جهش اقتصادی هر چه زودتر فراهم گردد.

ناشر

محمدرضا ناجیان اصل